

HET BRONS

Huib D. Minderhoud.

Op een zonnige zomerse morgen, 10 juni 1894, is Albertus Ellen, landbouwer te Schoonebeek, aan de Beekweg bezig een bult op zijn land af te graven. Hij kan 't vandaag net even wachten en dus moet 't maar eens wezen! Plotseling stuit hij met zijn schop op een hard, donker voorwerp en Albertus, die een nieuwsgierig man is, wrijft met zijn handen de grond eraf. 't Is een merkwaardig ding, afgeplat en half rond aan één kant, aan de andere kant hol met een oor eraan. 't Lijkt wel wat op een bijl, maar wat heeft dat oor dan te betekenen. Derk Geugies, zijn buurman, die toevallig langsloopt, kan het ook niet thuisbrengen. Maar.. je weet maar nooit, misschien zit er nog wel meer in de grond en samen zoeken ze verder. Zo vinden ze die morgen op die ene plek nog zo'n vreemd soort bijl, wat kleiner en enigszins beschadigd, twee gemakkelijk te herkennen messen, een speerpunt en een hol buisje met een brede versierde bovenkant, met een handvat.

Albertus Ellen, die behalve nieuwsgierig ook strikt eerlijk is, brengt zijn vondst naar de eigenaar van het door hem gepachte stuk grasland, het "heerschop" Berend Wilms. Deze, zeer geïnteresseerd, laat burgemeester Dommers de voorwerpen zien. Dommers schrijft onmiddellijk een brief naar het Provinciaal Museum in Assen en zorgt er verder voor, dat de opzienbarende vondst door een krantenbericht in het hele land bekend wordt. Het Rijksmuseum te Leiden verzoekt hierop de heer Wilms de voorwerpen toe te zenden om ze verder te onderzoeken en ...een eventuele koopprijs vast te stellen. Wilms gaat op dit aanbod in en zo heeft het museum te Leiden al op 16 juli de totale vondst "in huis". Zeer tot verdriet van het Asser museum, dat 't eerst van de ontdekking op de hoogte was

Het bronsdepot van Schoonebeek met de twee bijlen, de messen en de speerpunt. Uit de nieuwe drentse volksalmanak 1980.

en dus nu ook rechten laat gelden. Na veel schriftelijk geharrewar besluiten beide belangstellenden de vondst te verdelen. Leiden betaalt f 40,- voor de grootste bijl, het langste mes en het versierde handvat. Assen krijgt voor f 30,- de rest. Zo wordt

helaas deze unieke vondst, internationaal bekend onder de naam "het bronsdepot van Schoonebeek", in tweeën gesplitst. Daar is nu, na ruim honderd jaar, nog steeds geen verandering in gekomen! Twee bronzen kokerbijlen, twee bronzen koker messen,

DE VREDE VAN MÜNSTER

Dirkje Mulder-Boers

In 1648 wordt de Vrede van Münster gesloten. Eén van de belangrijkste gebeurtenissen voor ons land. Door deze Vrede wordt, na een periode van ongeveer tachtig jaar opstandigheid en oorlog, de Republiek der Verenigde Nederlanden door de andere Europese mogendheden als zelfstandige staat erkend. Men zou 1648 het geboortjaar van Nederland kunnen noemen. 350 Jaar vrede van Münster wordt dan ook gevierd met diverse tentoonstellingen. Informatie hierover kunt u opvragen bij de VVV.

Karel V erft in 1515 zeventien staatjes die de Nederlanden worden genoemd. Tevens wordt hij koning van de Spaanse rijken Aragon en Castilië en keizer over het Duitse Rijk. In de Nederlanden stelt Karel een centraal bestuur in, ofwel de Staten-Generaal. Hij probeert zijn gezag eveneens te versterken met kerkelijke middelen, bv door de benoeming van bisschoppen te beheersen. In oktober 1555 draagt Karel de zeventien Nederlandse gewesten over aan zijn zoon Filips II. Karel en Filips hebben niet alleen om politieke redenen nauwe banden met de kerk. Zij zijn gelovige katholieken en kunnen daarom de opstand en later de scheuring binnen de kerk niet verdragen. De lutherse, de doopsgezinde, de calvinistische of gereformeerde kerk wordt door hun verboden en tot ketters verklaard. Wie zich buiten die ene kerk plaatst is ongehoorzaam aan de vorst en moet worden vervolgd en gestraft.

Filips gaat verder met de politiek van centralisatie en

Allegorie op de vrede van Münster (1648), fragment van een schilderij van Adriaan van Nienland.

godsdienstvervolging. Daartegen groeit verzet onder alle lagen van de Nederlandse bevolking. Het centrale gezag wordt als een bedreiging gezien voor de plaatselijke en gewestelijke besturen en legers. In de jaren na 1560 komt het tot gewapende acties, die een sterke godsdienstige achtergrond hebben. In 1567 stuurt Filips de Spaanse hertog Alva met een soort politieleger naar de Nederlanden. Tegen Alva's strenge beleid komen velen in opstand, zo ook Willem van Oranje en zijn zonen Maurits en Frederik Hendrik.

In 1579 wordt de Unie van Utrecht gesloten. Dit is een verbond van steden en gewesten tegen Spanje. De nieuwe Republiek gaat zich zo snel mogelijk beveiligen tegen aanvallen van buitenaf. Vooral tegen de Spanjaarden. Zij proberen daarom allerlei belangrijke vestingen te veroveren buiten de linie van IJssel, Rijn, Maas en Schelde. Coevorden was daar één van zoals u in het artikel "Coevorden en hare belegering" hebt kunnen lezen.

Bron: De vrede van Münster, S. Groenveld.